

مطالعات اجتماعی؛ پایه هفتم، دوره اول متوسطه

دبیر: شبینم سرآمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل اوّل: حقوق و مسؤليت ما

درس ۲: من مسؤل هستم

من مسؤل هستم

سوره نمل آیه ۴۰

... این از فضل پروردگار من است تا مرا
آزمایش کند که آیا شکر می کنم یا کفر می
ورزم

حقوق متقابل چیست؟

حقوقی است که ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای آن حقوق می‌شویم.

حق و مسئولیت به منزله دو کفه ترازو

همانطور که ما حق داریم، پدر و مادر و معلم و همسایگان و دوستان و... نیز حقی بر ما دارند.

اما همراه با هر حق، مسئولیت ها و تکالیفی وجود دارد و این دو به منزله دو کفه ترازو هستند که باید تعادل آن ها حفظ شود؛ برای مثال، ما در کشورمان از امکانات و حقوقی مانند آموزش، امنیت و بهداشت برخورداریم تا بتوانیم زندگی بهتری داشته باشیم. از طرف دیگر، ما نسبت به آبادانی کشورمان مسئول هستیم و باید همیشه به فکر پیشرفت آن باشیم.

حق و مسئولیت

همانطور که ما حقوقی داریم، **مسئول** هم هستیم.

مسئولیت یعنی:

مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و از ما انتظار می رود آن ها را به خوبی انجام دهیم. مثلا وقتی به مدرسه می رویم خوب درس بخوانیم.

فردِ مسؤلیت پذیر

فردی است که وظایف و تکالیف خود را به خوبی انجام می دهد.

مسئولیت و نقش فرد

- مسئولیت هر فرد به نقش او ارتباط دارد،
- بعضی از افراد، مسئولیت های بیشتر و مهم تری دارند.
- هیچ فرد، بدون مسئولیت نیست.

حقوق و مسئولیت افراد در خانواده

حق کودکان: بهره مند شدن از محبت و مراقبت پدر و مادر و خوراک و پوشاک مناسب؛

مسئولیت و تکلیف پدر و مادر: مراقبت از کودکان و تلاش برای مهیا کردن وسایل زندگی آن‌ها؛

حق پدر و مادر: حق احترام؛

مسئولیت فرزندان: احترام به پدر و مادر و اطاعت از آن‌ها؛

انواع مسئولیت های من

من در نزد خداوند مسئول هستم؛

من نسبت به خودم مسئول هستم؛

من نسبت به اعضای خانواده مسئول هستم؛

من نسبت به معلمان و هم کلاسی های خود مسئول هستم؛

من نسبت به اعضای جامعه خود مسئول هستم؛

من نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول

هستم.

مسئولیت در نزد خداوند

خداوند به من نعمت عقل، فکر، استعداد و توانایی،
خانواده، معلم، خوراک، پوشاک و... عطا کرده است.

وظیفه من این است: شکرگزار نعمت ها باشم، خدا را
عبادت کنم و از دستورات خدا که برای سعادت و
خوشبختی ام است، پیروی کنم.

مسئولیت در نزد خداوند

شکرگزاری یعنی: استفاده صحیح از نعمت ها و دانستن قدر نعمت ها و به هدر ندادن آن ها.

خداوند از اعمال و رفتار من و از آنچه در قلب و فکر من می گذرد آگاه است.

مسئولیت نسبت به خود

از خود مراقبت کنم.

غذاهای مضر و غیربهداشتی نخورم.

خواب کافی و ورزش بدنی داشته باشم.

در برابر خطرات (مانند: ترقه بازی، عبور از خیابان،

سرما یا گرمای شدید) از خود محافظت کنم.

مسئولیت نسبت به خود

تلاش کنم تا استعدادهایم را شناخته و آن ها را شکوفا کنم.

دروغ نگویم، غیبت نکنم، با دست و پایم خطا و گناه نکنم و مراقب اعمال خود باشم.

هر یک از اعضای بدن از ده ها بخش تشکیل شده که مانند یک دستگاه پیچیده و برنامه ریزی شده وظایفی بر عهده دارد.

مسئولیت نسبت به اعضای خانواده

در کارهای خانه با پدر و مادر همکاری کنم.

از پدر و مادر اطاعت کنم و به نصیحت های آن ها گوش
دهم؛ چون آن ها خوشبختی مرا می خواهند.

به خواهر و برادر خود کمک کرده و مراقبت آن ها باشم.

به اعضای خانواده احترام گذاشته و با تندی صحبت نکنم.

از هر کاری که باعث ناراحتی آن ها می شود، خودداری

کنم.

مسئولیت نسبت به معلمان و همکلاسی های خود

مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت کنم.

با مسئولان مدرسه و معلمان با ادب و احترام برخورد کنم.

به توصیه های معلمان گوش بدهم تا درس را خوب یاد

بگیرم و تکالیف خود را به موقع انجام دهم.

همیشه با هم کلاسی هایم مهربان باشم و به آن ها کمک

کنم.

از اموال عمومی مدرسه محافظت کنم؛ زیرا متعلق به همه

است.

مسئولیت نسبت به اعضای جامعه خود

- در محله خود طوری رفتار کنم که همسایگان آزرده نشوند.
- برای حفظ پاکیزی و امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری کنم.
- برای پیشرفت و آبادنی کشورم تلاش کرده و از وحدت و استقلال کشور دفاع کنم.

مسئولیت نسبت به اعضای جامعه خود

در برابر خون شهیدان انقلاب اسلامی و جنگ مسئول هستم و خود را موظف به ادامه راه آنان بدانم.

از وحدت و استقلال میهن در مقابل دشمنان دفاع کنم که یکی از راه های آن، خوب درس خواندن و امیدواری به آینده کشورم است.

علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان مسئول هستم.

مسئولیت نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش

- برای آبادی محیط زندگی ام تلاش کنم.
- بهداشت و پاکیزگی محیط زندگی ام را حفظ کنم.
- به محیط زیست آسیب نرسانم و نظم طبیعت را بر هم نزنم.
- محیط زندگی حیوانات را تغییر ندهم و حیواناتی را که محل زندگی آن ها طبیعت است را با نگهداری در قفس و یا در خانه که محیط های بسته ای هستند، اذیت نکنم.

مسئولیت نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش

سعی کنم به همراه خانواده ام در روز درختکاری چند
نهال بکارم، به خصوص نهال درختانی که میوه می
دهند.

نکته:

آب و خاک و نور و هوا و گیاه و جانوران نشانه های
عظمت خلقت خداوند و نعمت هایی برای ما هستند.

دانش آموزان و مسؤلیت های اجتماعی

۱. انجمن های اسلامی دانش آموزان،

۲. بسیج دانش آموزی و

۳. سازمان دانش آموزی؛ از نهادهایی هستند که در مدارس

برای افزایش توانمندی و فعالیت های اجتماعی دانش
آموزان، زمینه های مناسبی فراهم نموده اند.

دانش آموزان و عضویت در انجمن های اسلامی و...

دانش آموزان با عضویت در انجمن های اسلامی دانش آموزان، بسیج دانش آموزی و سازمان دانش آموزی؛ توانمندی های تشکیلاتی و مدیریتی خود را تقویت نموده و برای پذیرش مسئولیت های اجتماعی بزرگتر آماده می شوند؛ زیرا فعالیت های مختلفی را انجام می دهند.

دانش آموزان و عضویت در گروه پویندگان و پیشگامان بسیج

دانش آموزان در گروه پویندگان و پیشگامان بسیج
دانش آموزی روحیه همکاری و انقلابی بودن و
مسئولیت پذیری را در خود تقویت می کنند.

دانش آموزان و عضویت در گروه پیشتازان و فرزندگان

دانش آموزان در گروه پیشتازان و فرزندگان سازمان
دانش آموزی مسئولیت پذیری اجتماعی را می آموزند و
به کار می بندند.

بسیجی چه کسی است؟

بسیجی فردی است که عاشقانه و شجاعانه تا پای جان از اسلام و قرآن و انقلاب در مقابل دشمنانی همچون آمریکای ظالم و صهیونیسم جنایتکار دفاع می کند، با ظالمان می جنگد و نسبت به مردم صمیمی و فروتن و همواره آماده کمک به هموعان است.

برخی از فعالیت های بسیج دانش آموزی

شرکت در اردوهای آموزشی، علمی و فرهنگی و جهادی

کلاس های قرآن و معارف

راهپیمایی های مختلف

گرامی داشت مناسبت ها و ایام الله

نماز جمعه

برگزاری مسابقات ورزشی

جمع آوری و نشر آثار شهیدان و شهدای دانش آموز

برخی از فعالیت های پیشتازان (پسر و دختر) سازمان دانش آموزی

اداره امور مدرسه

تشکیل گروه های علمی و کمک به دانش آموزان دیگر

اداره تعاونی مدرسه

دوستی با طبیعت

آمادگی برای امداد و نجات

شرکت در اجرای مراسم عبادی و گرامی داشت مناسبت ها و

ایام الله

نکته

دانش آموزان با پذیرش مسئولیت هایی که بیان شد،
مسئولیت پذیری اجتماعی را می آموزند و به کار می
بندند.

روز بسیج دانش آموزی

۸ آبان، سالروز شهادت دانش آموز بسیجی، شهید
حسین فهمیده.

سخن امام خمینی در خصوص شهید فهمیده

رهبر ما آن طفل ۱۳ ساله ای است که با قلب کوچک خود که ارزشش از صدها زبان و قلم، بزرگ تر است، با نارنجک خود را زیر تانک دشمن انداخت و آن را منهدم نمود و خود نیز شربت شهادت نوشید.

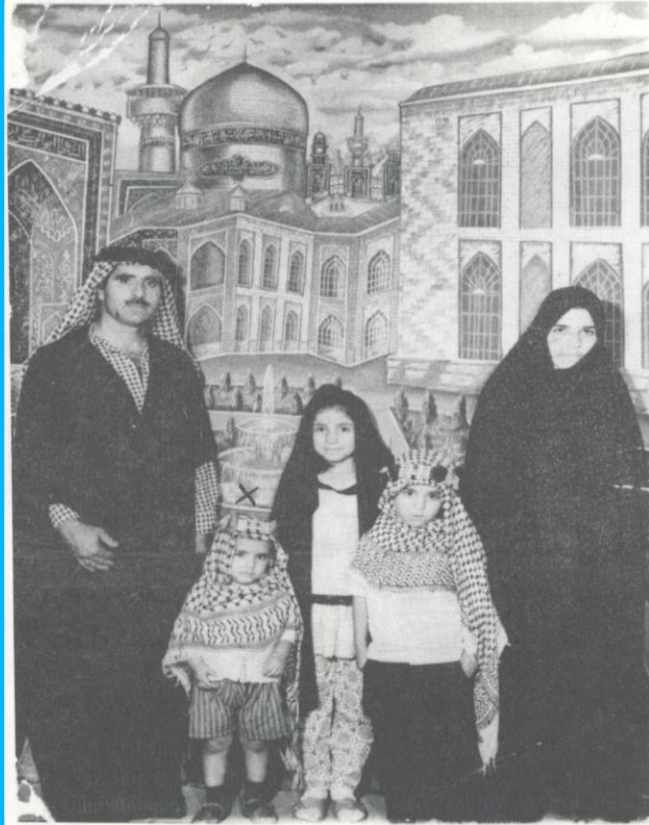
سخن آیت الله خامنه ای رهبر انقلاب اسلامی درباره شهید فهمیده

او سیزده ساله بود؛ اما با رشد، با شعور، با اراده و مصمم [بود]. او کشور خود را می شناخت، دشمن خود را می شناخت؛ اهمیت وجود و فعالیت خود را هم می شناخت. [او] رفت [تا] این سرمایه را تقدیم عزت کشور و آینده انقلاب و منافع و مصالح مردم کند. جسم او رفت؛ اما روحش زنده ماند، یادش ابدی شد و خاطره اش به صورت اسطوره درآمد. این الگوست.

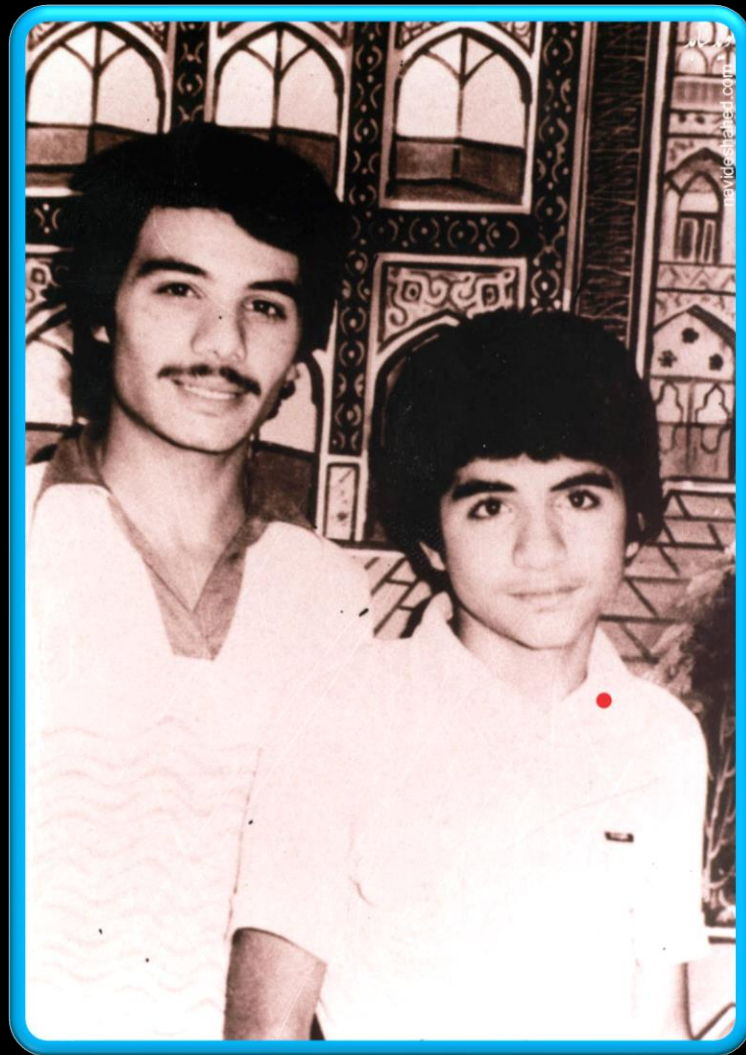

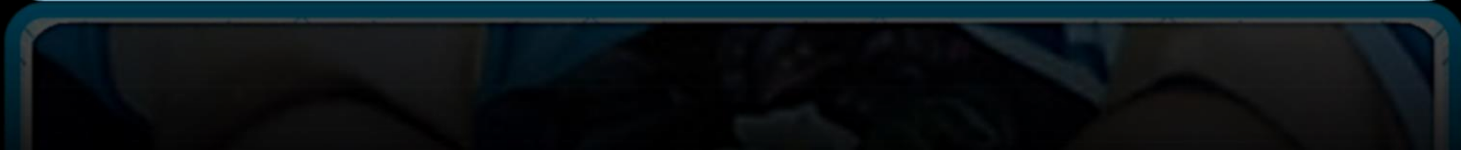

تصویر شماره ۱۰ (عکس شهید محمد حسین فهمیده در کنار برادرش شهید داوود فهمیده)

تصویر شماره ۲ (عکس شهید فهمیده به همراه خانواده در مشهد مقدس)

سؤال و پاسخ

✓ به وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می رود آن ها را به خوبی انجام دهیم چه می گویند؟

الف - مسئولیت

ب - حق

ج - حقوق متقابل

د - نقش ها

سؤال و پاسخ

✓ شکرگزار بودن در کدام گزینه صحیح تر است؟

الف- مواظب اعمال و رفتار خودمان باشیم

ب- استفاده صحیح از نعمت های خداوند و قدر آن ها را دانستن

ج- استفاده از فکر، عقل و استعداد خودمان

د- پیروی از دستورات خدا برای سعادت و خوشبختی

سؤال و پاسخ

✓ شما نسبت به معلمان و همکاسی های خود چه مسئولیت هایی دارید؟ (۴ مورد)

✓ پاسخ: ۱- مقررات و نظم کلاس را رعایت کنم. ۲- همیشه با همکلاسی هایم مهربان باشم و به آن ها کمک کنم. ۳- به توصیه های معلم گوش بدهم تا درس را خوب یاد بگیرم و تکالیف خود را به موقع انجام دهم. ۴- از اموال عمومی مدرسه محافظت کنم؛ زیرا متعلق به همه است.

ذہن
تیز
کے
ساتھ